

प्रतीचीन लि० प्रतीचि भवः प्रत्यच्+च अक्षोपे दीर्घः ।

१ प्रत्यग्भवे २ पश्चिमदिग्भवे च । स्त्रार्थे च । १ प्रतीचि पदार्थे हेमच० । यतः प्रा० ५।२।४।२० प्रतीचीनफलम् ।

प्रतीच्य लि० प्रतीचि भवः प्रत्यच्-भवार्ये यत् । १ प्रत्यग्भवे २ पुलक्यमातरि स्त्री भा० व० १।६ अ० । १ अन्तर्हिते लि० निघण्टुः । [मनुः ४।१।८।४ लो०]

प्रतीच्छक लि० प्रतिगता दृष्ट्या यस्य प्रा० व० कप् । याचके प्रतीति लि० प्रति+इच्छ-क्त । १ दृष्ट्याते २ ज्ञाते अमरः । २ हृष्टे

३ सादरे च राजनिग० । १ विश्वदेवगणभेदे पु० भा० अतु० ८।१ अ०

प्रतीति स्त्री प्रति-इच्छ-भावे क्तिन् । १ ज्ञाने २ दृष्ट्यातो ३ सादरे ४ हर्षे च ।

प्रतीतोद् पु० “ऊर्ज” शाकरमहाश्वरमभ्यासवत् तस्य द्वाव-
रान् पदादीन् प्रतीतोदा इत्याचक्षते इत्युक्ते ऽर्थे ।

प्रतीत्यक् पु० विदेहदेशे रामा० अक्षो० ७।१।८ लो० ।

प्रतीप लि० प्रतिगता आपोऽत व्यचक्षमा० नि० प्रतिप+पृषो०

वा । १ प्रतिपूजे चन्द्रव्यंशे २ नृपभेदे पु० हेमच० । प्रतिप-

शब्दे दृश्यम् । १ अक्षरहारभेदे अक्षरहारशब्दे २ दृष्ट-
दृश्यम् । क्तान्ते परेऽन्तोदात्ततास्य वा परनिपातः

प्रतीकृतः कृतप्रतीप इति वा । स्त्रार्थे क । ३ तत्त्वार्थे ।

हर्ष्यश्चन्द्रपुत्रयदाः पुत्रे भाग० ८।१।१।२ तल प्रति-

पक इति पाठान्तरम् तत्त्वार्थे । ततः सुखा० अस्त्यर्थे

इति । प्रतीपक्त्विन् तद्युते लि० स्त्रियां ङोप् । सुखादि-

पाठात् ततः ठन्मत्तपो न क्तः ।

प्रतीपदग्निन् लि० प्रतीपं वामं पश्यति दग्नि-णिनि । १ प्रति-

कृतदर्शके स्त्रियां ङोप् । सा च २ स्त्रियां अमरः ।

प्रतीपाश्व पु० राजभेदे विष्णु पु० ।

प्रतीर न० प्रतीर्यते प्र+तीर-क । १ तटे तीरे अमरः ।

२ भौत्वमनुपुत्रभेदे मार्क० पु० १०० अ० ।

प्रतीवाप पु० प्रति+वप-घञ् दीर्घः । १ गलितस्त्रिणां देवचू-

र्यन्ते अमरः । २ पेयोषधिभेदे औषधविशेषसंयोगभेदे च

“तल वीरतवीरिद्विज्जलमूषकादि प्रतीवापं पाययत्”

सुसुतः । [भाग० ५।१।५।२

प्रतीह पु० भरतवंशे सुवर्चलायां जाते परमेष्ठिनः पुत्रभेदे

प्रतुद् पु० प्र+तद-क । खगभेदे “ह्यारीतो घवलः पाण्डु-

विषययो हृहृक्कुः । पारावतः खड्गरीटः पिकाद्याः

प्रवदाः स्मृताः” । “प्रतुदा भज्यन्त्येते तदुडं न प्रतु-

दास्ततः” प्रतुदा मधुराः पित्तकफनास्तुरा हिमाः ।

लघुवो बह्वचस्कृता किञ्चिदातकराः स्मृताः” भावप्र० ।

प्रतूर्त्ति लि० प्र+तूर-वेगे क्त । १ प्रकटवेगान्विते भावे क्त । २ प्रकट-

वेगे न० । ततो गोषदादि-भत्वर्थे तुन् । प्रतूर्त्तकं तद्युते लि०

प्रतूर्त्तिका स्त्री प्रकटं त्वन्मत्त कप् कापि अत इत्त्वम् (तोषक)

यथाभेदे काशी० ७ अ० । [नदण्डे (चावुक) अमरः ।

प्रतोद् पु० प्रतुद्यतेऽनेन प्र+तद-करणे घञ् । अथादिताड-

प्रतीलो स्त्री प्र+तल-अच् गोरा० ङीष् । १ रथ्यायां २ पुरा-

भ्यन्तरवर्त्तनि अमरः हृष्टादौ निमित्ते २ पश्चि च भरतः ।

प्रतोष पु० प्र+तप-भावे घञ् । १ सन्तोषे प्रकटस्त्रोऽस्य प्रा० व०

२ सन्तोषयुते लि० । ३ स्वायम्भवमनोः पुत्रभेदे पु० भाग०

४।१।७ लो० । [पुराणनामसु निघण्टुः ।

प्रत्न लि० पुराणार्थे प्र+भवार्थे त् । १ पुरातने अमरः ।

प्रत्यंशु लि० प्रतिगतोऽंशुस् अत्या० स० । १ प्राप्तांशुके । तत्पुरुषे

अंशो अन्तोदात्ततास्य । प्रतिगतांशुर्ध्वेन प्रा० व० ।

२ प्रतिगतांशुके लि० तत्पुरुषे इत्युक्तेः बड्मीहो ना-

न्तोदात्तता ।

प्रत्यक्चेतन पु० प्रतीपं विपरीतमवति जानाति प्रति+चनुच्-

किप् कर्म० । १ सांख्यमतसिद्धे पुरुषे । “ततः प्रत्यक्-

चेतनाधिगमः अन्तरायाभावश्च” योगसू० भाष्यम् ।

प्रत्यक्कम् अञ्जति अञ्जुते कर्म० । सर्वज्ञे २ अन्तरात्मनि पर-

मेन्द्रे तदभिज्ञे ३ जीवे च प्रत्यक्शब्दे दृश्यम् । [अमरः

प्रत्यक्पर्णी स्त्री प्रत्यक्षि पर्णान्यस्याः ङीष् । १ अपागार्णे

प्रत्यक्पुष्पपी स्त्री प्रत्यक् पुष्पमस्याः ङीष् । अपागार्णे अमरः

प्रत्यक्क्येणी स्त्री प्रतीची त्रेणीव अस्याः समानान्विधेर-

नित्यत्वात् न कप् । १ दलीहृत्ते २ भूमिकपण्योश्च अमरः ।

प्रत्यक्ष अव्य० अक्षः लक्षणम् “लक्षणेनाभिप्रती” पा० लक्ष-

णार्थे प्रतिनाऽव्ययी० शरदा० अक्षसमा० अक्षिगण्डेन

इन्द्रियमात्मन लक्ष्यते । १ इन्द्रियलक्षणे ततोऽस्त्यर्थे अच् ।

२ इन्द्रियसन्निकर्षजन्ये ज्ञाने न० । इन्द्रियाणाञ्च ज्ञान-

मात्रं प्रत्येव सन्निकर्षद्वारा हेतुत्वात् तथार्थत्वम् । ततः

अस्त्यर्थे पुनः अर्थं व्यादाच् । ३ प्रत्यक्षविधये लि० प्रत्यक्षत्वं

च ज्ञानत्वव्याप्यजातिविशेषः तद्वक्ष्यन्तु इन्द्रियाद्यसन्निक-

र्षोत्पन्नज्ञानत्वमिति नैयायिकाः । अधिकभारोद्दण्डे

२३५ पृ० दृष्टशब्दे च २६७२ पृ० दृश्यम् । वेदान्तमते

तद्वक्ष्यन्तु “तत्तदिन्द्रिययोग्यवर्त्तमानविधयावच्छिन्नचेत-

न्याभिज्ञत्वं तत्तदाकारवक्ष्यवच्छिन्नज्ञानस्य तत्तदंशे प्रत्य-

क्षत्वम् । स्वाकारवक्ष्यं पङ्क्तिप्रमाहचैतन्यसत्तातिरिक्तश्च-

त्ताकत्वानुस्यूते सति वर्त्तमानयोग्यत्वं विधयस्य प्रत्यक्ष-

त्वम्” वेदा० प० । तच्च बौकिकाबौकिकभेदात् हिधा ।